

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 34. kalendářní týden, 21. – 27. 8. 2022

Communicable Disease Threats Report, 21 – 27 August 2022, Week 34

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-21-27-august-week-34>

SOUHRN: ECDC Communicable Disease Threats Report (CDTR) je týdenní bulletin Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí o aktivních zdravotních hrozbách, který je určený pro epidemiology a zdravotnické pracovníky. Současné vydání pokrývá období 21. – 27. 8. 2022 a obsahuje aktualizace k epidemiologické situaci výskytu opičích neštovic, západonilské horečky, covid-19, eboly, vibrií, záškrtu, cholery, onemocnění vyvolaném virem chikungunya a horečky Dengue.

Zdravotní hrozby v EU/EHP

Opičí neštovice (MPX) – mezinárodní situace, 2022

Od začátku května 2022 jsou hlášeny případy onemocnění opičími neštovicemi (MPX) z neendemických zemí.

Týdenní aktualizace (z 26. 8. 2022):

Od poslední aktualizace dne 19. srpna 2022 bylo hlášeno 767 nových případů opičích neštovic ze 17 zemí EU/EHP: Španělsko (492), Německo (145), Nizozemsko (49), Rakousko (29), Itálie (19), Švédsko (7), Lucembursko (5), Dánsko (4), Řecko (4), Belgie (3), Chorvatsko (2), Česko (2), Irsko (2), Estonsko (1), Norsko (1), Polsko (1) a Rumunsko (1).

Prohlášení: Údaje uvedené v této aktualizaci jsou zpracovány podle údajů z TESSy a oficiálních zdrojů. V této aktualizaci jsou země, pro které byla použita data TESSy: Rakousko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Česká republika, Estonsko, Francie, Maďarsko, Island, Irsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko. Pro zbytek zemí byla zahrnuta data z „Epidemic intelligence“ aktivit.

Další informace:

Dne 24. srpna 2022 zveřejnila Světová zdravotnická organizace (WHO) aktualizaci svých doporučení k vakcínám a imunizaci proti opičím neštovicím. Aktualizace potvrzuje a dále doplňuje předchozí doporučení, nedoporučuje hromadného očkování, ale postexpoziční preventivní očkování (PEPV) pro blízké kontakty případů, ideálně do čtyř dnů od expozice. Primární preventivní (preexpoziční) vakcinace (PPV) se doporučuje u jedinců s vysokým rizikem infekce, včetně mužů, kteří mají sex s muži (MSM). Aktualizace zdůrazňuje, že by očkování mělo být považováno za dodatečné opatření doplňující primární zásahy v oblasti veřejného zdraví. Pokračují WHO aktivity ve studiu důkazů a dalším monitoringu epidemiologické situace, zda nedošlo ke změnám, které by bylo třeba v současných doporučeních opět aktualizovat.

Dne 22. srpna 2022 zveřejnilo brazilské ministerstvo zdravotnictví aktualizaci epidemiologické situace ve výskytu MPX (poslední ze 13. srpna). Zpráva obsahuje analýzu

podle věku, kde 77 případů MPX (2,4 % z celkové kumulativní incidence) bylo u osob ve věku 17 let a méně (43x ve věku 10 až 17 let a 34x ve věku 0 až 9 let). Z těchto 77 případů bylo 41 případů u žen (53 %) – 22x ve věku 10 až 17 let a 19x ve věku 0 až 9 let). Od začátku epidemie do 24. srpna Brazílie hlásila celkem 4 144 potvrzených případů opičích neštovic.

Dne 22. srpna 2022 vydal americký Úřad pro kontrolu potravin a léčiv (FDA) bezpečnostní upozornění týkající se transplantace fekální mikrobioty (FMT - postup, který dodává stolici zdravého lidského dárce dítěti pomocí kolonoskopie, klystýru, nazogastrické sondy nebo ve formě kapslí) a vydala další bezpečnostní upozornění s ohledem na MPX. Nedávné studie prokázaly přítomnost DNA viru opičích neštovic ve výtěrech z konečníku a/nebo vzorcích stolice nakažených osob. Jedna studie navíc uvádí detekci DNA viru opičích neštovic ve výtěrech z konečníku od tří jedinců, kteří nehlásili žádné příznaky onemocnění MPX, včetně dvou jedinců, u kterých byl izolovaný z rektálních výtěrů životaschopný virus MPX. Proto FDA stanovil další opatření pro výzkumné používání FMT, kdy je nutný screening dárců s otázkami, které povedou k identifikaci vysoce rizikových skupin dárců, vypracování kritérií pro vyloučení z dárcovství a je potřeba zahrnout potenciální přenos MPX do informovaného souhlasu.

Dne 22. srpna 2022 zveřejnilo kubánské Ministry of Public Health tiskovou zprávu o prvním zjištěném případě opičích neštovic na Kubě. Pacientem byl podle tiskové zprávy 50letý italský turista, který na Kubu přicestoval 15. srpna. Dne 18. srpna byl nalezen v kritickém stavu a následně mu 20. srpna diagnostikovali opičí neštovice, odpoledne 21. srpna zemřel. Pitva jako příčinu smrti uvádí známky sepse, bronchopneumonie a poškození více orgánů. Žádný konkrétní patogen nebyl identifikován.

Dne 19. srpna 2022 Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA) oznámila, že její pohotovostní pracovní skupina (ETF) přezkoumala dostupné údaje o použití vakcíny Imvanex proti opičím neštovicím intradermálně. ETF přezkoumala údaje z klinických studií, které ukazují, že osoby, kterým byla podána jedna pětina subkutánní dávky intradermálně, produkovali podobné hladiny protilátek jako ti, kterým byla podávána vyšší subkutánní dávka. ETF navrhla, aby o způsobu aplikace vakcíny Imvanex proti MPX intradermálně mohly rozhodnout vnitrostátní orgány jako dočasné opatření k ochraně rizikových jedinců během současné epidemie opičích neštovic, kdy je u intradermální aplikace potřeba nižší dávka, zvláště v situaci, kdy jsou dodávky vakcíny omezené. Vakcína Imvanex je v současné době registrována pouze pro subkutánní aplikaci.

Západonilská horečka – mezinárodní situace (svět), monitoring sezóny 2022

Během sezóny přenosu viru západonilské horečky (West Nile Virus - WNV), která obvykle probíhá od června do listopadu, ECDC monitoruje výskyt této infekce v Evropské unii (EU), Evropském hospodářském prostoru (EHP) a v zemích sousedících s EU. ECDC zveřejňuje týdenní epidemiologické aktualizace s cílem informovat orgány a instituce zabývající se bezpečností krve. Data hlášená do TESSy (The European Surveillance System) jsou prezentována na úrovni NUTS 3 („nomenclature of territorial units for statistics 3“) pro země

EU/EHP a na úrovni GAUL 1 („global administrative unit layers 1“) pro země sousedící s EU.

➤ **Poslední aktualizace:**

Od minulé aktualizace do 24. srpna 2022 informovaly země EU a EHP o 101 lidských případech infekce virem West Nile (WNV) a čtyři úmrtí související s infekcí WNV. Případy byly hlášeny z Itálie (70), Řecka (24), Rumunska (6) a Německa (1). Úmrtí hlásilo Řecko (2), Itálie (1) a Rumunsko (1).

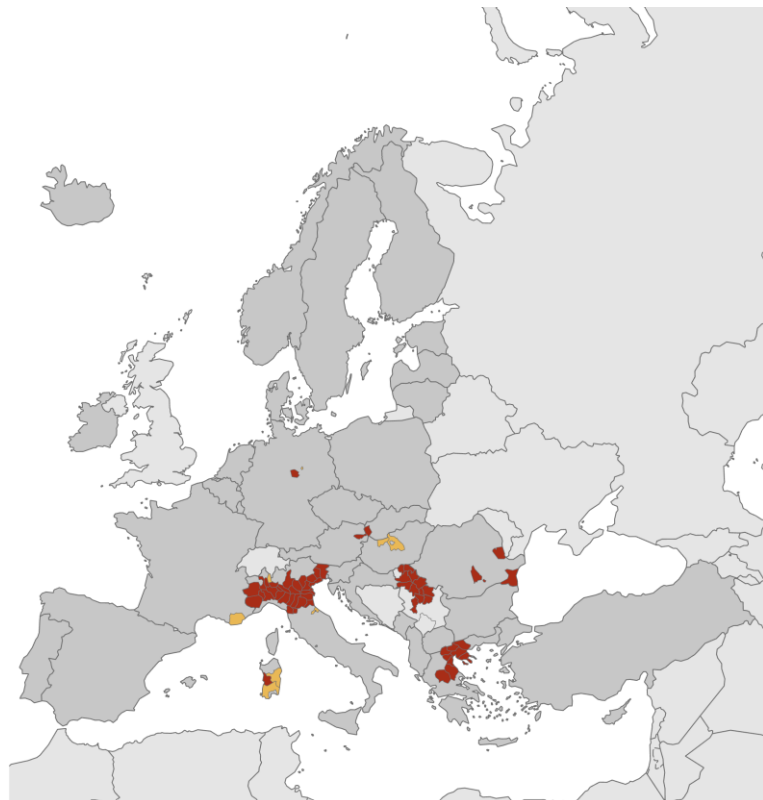
Ze zemí sousedících s EU bylo hlášeno 28 lidských případů infekce WNV (všechny ze Srbska) a ze Srbska jsou hlášena i tři úmrtí související s infekcí WNV. Poprvé bylo onemocnění západonilskou horečkou u lidí tento týden zaznamenáno v následujících regionech NUTS 3 nebo GAUL1: Harz v Německu a Lucca v Itálii.

Distribuce nákazy WNV u lidí a výskyt mezi koňovitými a/nebo u ptáků v EU/EHP a sousedících zemích s EU, do 24. 8. 2022, zdroj ECDC

Distribution of human and animal West Nile virus infections in NUTS 3 or GAUL 1 regions of the EU/EEA and neighbouring countries during the 2022 season, as of 24 of August 2022

- Human infections, with or without outbreaks among equids and/or birds
 - Outbreaks among equids and/or birds
 - No infections reported
 - Not included
- Countries not visible in the main map extent
- Malta
 - Liechtenstein

Administrative boundaries: © EuroGeographics ©
The boundaries and names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the European Union. Map produced by ECDC on 25 August 2022

Pandemie covid-19 vyvolaná virem SARS-CoV-2, mezinárodní situace, 2019-2022

Dne 31. prosince 2019 byl v čínském Wu-chanu, prostřednictvím „Municipal Health and Health Commission“, nahlášen klastř případů plicní pneumonie neznámé etiologie, vyznačující se společným zdrojem expozice, vyskytující se na místním trhu (Wuhan's „South China Seafood City“). Další vyšetřování odhalilo nový typ koronaviru (SARS-CoV-2), jako původce těchto respiračních onemocnění. Epidemie se rychle rozšířila a postupně

zasáhla ostatní části Číny a další země po celém světě. Dne 30. ledna 2020 vyhlásila Světová zdravotnická organizace (WHO) epidemii onemocnění covid-19 za mimořádnou událost v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu (Public Health Emergency of International concern, PHEIC) a pověřila „Committee’s advice“ k vydání doporučení podle Mezinárodních zdravotnických předpisů (též Mezinárodní zdravotní řád) – International Health Regulations (2005), IHR. Dne 11. března 2020 byla generálním ředitelem WHO vyhlášena pandemie onemocnění covid-19. Třetí, čtvrté, páté, šesté, sedmé, osmé, deváté, desáté, jedenácté a dvanácté zasedání mimořádného výboru – „IHR Emergency Committee“ pro covid-19 se uskutečnilo v Ženevě dne 30. dubna 2020, 31. července 2020, 29. října 2020, 14. ledna 2021, 15. dubna 2021, 14. července 2021, 22. října 2021, 13. ledna 2022, 11. dubna 2022 a 8. července 2022. Během jednání výbor vždy dospěl k závěru, že pandemie onemocnění covid-19 stále pokračuje a nadále představuje hrozbu pro veřejné zdraví (PHEIC).

➤ **Poslední aktualizace:**

Do konce 33. týdne roku 2022 bylo v EU hlášeno 163 104 433 případů a 1 144 034 úmrtí. Údaje uváděné ve světě a v EU/EHP pravděpodobně podhodnocují skutečný počet případů onemocnění a úmrtí vzhledem k různé úrovni šetření a tím i vykazování případů.

Nejnovější aktualizace situace pro EU/EHP je k dispozici zde: <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

V týdnu 33. kalendářním týdnem roku 2022 se v EU/EHP hlášené týdenní počty případů snížily o 19,2 % ve srovnání s předchozím týdnem. Celkově všechny země kromě České republiky vykázaly pokles týdenních počtů případů. Země s nejvyšší 14denní incidencí na 100 000 obyvatel: Řecko (957), Lotyšsko (938), Slovinsko (887), Rakousko (854) a Německo (669). Na konci 33. týdne 2022 (týden končící 21. srpnem) byl zaznamenán týdenní pokles incidence v EU/EHP o 21 % ve srovnání s předchozím týdnem v rámci pětítýdenního klesajícího trendu, ale zůstala stále relativně vysoká (393 na 100 000 populace, 10 % maxima pandemie). Podobný klesající trend byl pozorován u počtu případů u osob starších 65 let, dosahuje 36 % pandemického maxima pro tento ukazatel.

Z 28 zemí, které vykazují data o hospitalizaci/obsazení nemocnic nebo JIP, v 33. týdnu hlásilo pět zemí rostoucí trend v minimálně jednom z těchto ukazatelů ve srovnání s předchozím týdnem. Současné úrovně těchto ukazatelů zůstávají nízké, mezi 1 a 19 % maximální hodnoty pozorované během pandemie.

V 10 zemích s odpovídajícím objemem sekvenovaných nebo genotypizovaných vzorků v 31. – 32. týdnu (1. srpna - 14. srpna 2022) byla odhadovaná distribuce VOC nebo VOI 98,7 % pro BA.4/BA.5 (94,4 - 100,0 % z 10 zemí); 1,1 % pro BA.2 (0,2 - 5,6 % z devíti zemí); 0,6 % pro BA.2+L452X (0,2 - 0,7 %, 44 detekcí ze čtyř zemí) a 0,2 % pro BA.2.75 (0,1 - 0,3 %, 35 detekcí z pěti zemí). Nebyly zjištěny žádné nové epidemiologické aktualizace týkající se VOC SARS-COV-2.

Nejnovější informace o variantách naleznete na webové stránce ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>.

Zdravotní hrozby mimo EU/EHP

Nové Ebola (EVD) - Severní Kivu (North Kivu), Demokratická republika Kongo (DRK)

Dne 20. srpna 2022 Světová zdravotnická organizace (WHO) oznámila, že v provincii Severní Kivu v Demokratické republice Kongo (DRC) byl vyšetřován suspektní případ eboly. Jednalo se o 46letou ženu, která zemřela 15. srpna 2022 v Beni, provincie Severní Kivu. Pacientka byla hospitalizována 23. července 2022 pro jiná onemocnění, ale následně začala vykazovat příznaky odpovídající EVD. Dne 22. srpna 2022 případ potvrdil Institut National de Recherche Biomedicale (INRB). Podle zprávy byla žena hospitalizována s příznaky malátnosti po dobu 23 dnů, měla koinfekci HIV-TB a podstupovala antiretrovirovou a antituberkulózní léčbu. Stav očkování proti EVD není znám. Tělo ženy bylo vyzvednuto rodinou a byla pohřbena bez zvláštních opatření. K 22. srpnu 2022 bylo zjištěno 179 kontaktů, včetně 85 pracovníků nemocnice. Ze zjištěných kontaktů bylo 94 očkováno. Podle INRB sekvenace genomu odhalila, že virus byl blízce příbuzný viru, který způsobil v Beni kolem listopadu až prosince 2018. Vzorek měl šest dalších mutací, což naznačuje, že přenos z člověka na člověka byl nepravděpodobný. Tento případ pravděpodobně představuje nový outbreak epidemie EVD z let 2018-20 v Severní Kivu/Ituri, iniciovaný přenosem viru od přeživší trvale infikované osoby nebo osoby, u které došlo k relapsu onemocnění. Probíhá epidemiologické šetření, aby se zjistil zdroj.

Hodnocení ECDC: V provincii Severní Kivu se ohniska eboly objevují opakovaně. Vzhledem k tomu, že onemocnění bylo detekováno se zpožděním a že k pohřbu došlo bez konkrétních preventivních opatření, dá se očekávat výskyt sekundárních případů. Riziko infekce pro občany EU/EHP v souvislosti s touto událostí je velmi nízké.

Akce: ECDC pokračuje v monitorování této situace prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských činností a bude informovat, jakmile budou relevantní aktualizace dostupné.

Monitoring podmínek výskytu/růstu vibrií v Baltském moři – léto 2022

Zvýšená povrchová teplota moře (Sea surface temperature - SST) a jeho nízká salinita (obsah solí) poskytuje ideální podmínky pro růst některých druhů *Vibrií spp.* Tyto podmínky se vyskytují během letních měsíců v ústích řek a na uzavřených vodních plochách se střední slaností. Prostředí otevřeného oceánu nenabízí pro růst těchto bakterií vhodné podmínky z důvodu vysoké salinity, nízké teploty a omezeného množství živin. Vibriózu vyvolávají zejména *V. parahaemolyticus*, *V. vulnificus* a netoxigenní *V. cholerae*. Dříve se vibrióza u lidí v oblasti Baltského moře vyskytovala zejména během horkých letních měsíců, když byla SST zvýšená (nad 20 stupňů Celsia). Nejčastějšími klinickými projevy jsou gastroenteritida s nevolností, zvracením a průjmem, infekce ran (v případě kontaktu poranění kontaminované mořské vodě), primární septikémie a otitis externa. Mezi rizikové faktory onemocnění patří i konzumace měkkýšů, zejména syrových ústřic.

➤ Epidemiologické shrnutí:

Od předchozí aktualizace (30. červenec 2022) byly k 26. srpnu 2022 hlášeny 3 případy z Norska a jeden ze Švédska.

Od května 2022 do 26. srpna 2022 byly ve Švédsku hlášeny čtyři případy a v Norsku bylo za stejné období hlášeno sedm případů lokálně získané vibriózy u lidí. Dne 18. července 2022 oznámil estonský Health Board, že byla během léta v Estonsku hlášena dvě nebo tři onemocnění vibriózou. Všechny případy se vyskytly u dětí mladších jednoho roku. Dne 21. července 2022 Státní úřad pro zdravotnictví a sociální věci Meklenburska-Předního Pomořanska (Německo) oznámil, že byly v regionu v roce 2022 zaznamenány tři případy vibriózy.

ECDC vyvinulo model k mapování environmentální vhodnosti růstu Vibrií v Baltském moři (ECDC Vibrio Map Viewer): <https://geportal.ecdc.europa.eu/vibriomapviewer/>.

Je nutno vzít na vědomí, že tento model je kalibrován na Baltský region v severní Evropě a neměl by být aplikován v jiných částech světa bez předchozí validace.

Záškrt - Švýcarsko 2022

➤ Týdenní aktualizace

Podle švýcarských regionálních zdravotnických úřadů byly 19. srpna 2022 hlášeny dva případy kožního záškrtu a jeden případ záškrtu dýchacích cest v Kreuzlingenu, v kantonu Thurgau, který sdílí hranici s Kostnicí (Německo), ve stejném místě byly detekovány 2 případy kožního záškrtu minulý týden. Další případ kožní záškrtu byl hlášen 20. srpna 2022 z Boudry (kanton Neuchatel). Všechny tyto případy byly hlášeny u uprchlíků resp. žadatelů o azyl pobývajících v uprchlických centrech. Zatím nejsou k dispozici žádné informace o zemi původu případů onemocnění, stavu očkování, o nedávné cestovní anamnéze nebo epidemiologické souvislosti s jinými případy. Probíhá epidemiologické šetření, podávání chemoprophylaxe kontaktům a případné očkování proti záškrtu vhodným kontaktům.

Ve Švýcarsku bylo od 2. srpna hlášeno celkem 12 případů onemocnění záškrtem, z toho v jednom případě se jednalo o respirační formu záškrtu. Poslední případ záškrtu byl ve Švýcarsku hlášen v roce 1983.

Zdroje:

- <https://www.ne.ch/medias/Pages/220822-Un-cas-de-dipt%C3%A9rie-diagnostiqu%C3%A9-au-Centre-f%C3%A9d%C3%A9ral-pour-requ%C3%A9rants-d%E2%80%99asile-de-Boudry.aspx>
- <https://www.tg.ch/news.html/485/news/59430>

Cholera - mezinárodní situace (svět), globální monitoring epidemií

Několik zemí v Africe a Asii ohlásilo vypuknutí cholery v letech 2021 a 2022. Největší epidemie byly hlášeny z Afghánistánu, Bangladéše, Kamerunu, Demokratické republiky Kongo, Pákistánu a Nigérie.

Epidemiologická aktualizace: Od poslední aktualizace ze dne 27. července 2022 bylo zjištěno přibližně 137 763 suspektních případů cholery, včetně 91 úmrtí. Onemocnění jsou hlášena

celosvětově. Nové případy onemocnění jsou vykazovány z těchto zemí: Afganistán, Bangladéš, Burkina Faso, Kamerun, Demokratická republika Kongo, Indie, Irák, Malawi, Mosambik, Nepál, Pákistán, Filipíny, Somálsko, Jižní Súdán a Tanzanie.

Chikungunya a horečka Dengue – mezinárodní situace, globální monitoring

Onemocnění Chikungunya a horečka dengue jsou onemocnění přenášená vektory, komáry rodu *Aedes*. Ohniska horečky Dengue a onemocnění virem Chikungunya byla hlášena v Americe, Asii, Africe, Oceánii a Evropě. Tato onemocnění nejsou v kontinentální Evropě endemická, přestože v létě a v podzimních měsících posledních let byla autochtonní ohniska hlášena.

Poslední aktualizace (k 24. srpnu 2022):

Chikungunya: V roce 2022 bylo ke dni 24. srpna bylo hlášeno celkem 229 029 případů a 41 úmrtí. Většina případů byla hlášena z Brazílie (200 495). Úmrtí byla hlášena z Brazílie (40) a Keňi (1).

Od předchozího CDTR zveřejněného v 30. týdnu 2022 bylo zaznamenáno 14 923 nových případů a žádná nová úmrtí hlášeno. Pět zemí, které hlásí nejvíce nových případů: Brazílie (14 325), Paraguay (237), Thajsko (170), Guatemala (63) a Peru (45).

Dengue: V roce 2022 bylo ke dni 24. srpna bylo hlášeno 2 597 067 případů a 2 065 úmrtí. Většina případů byla hlášena z Brazílie (1 910 657), Vietnamu (145 536), Filipín (82 597), Indonésie (68 903) a Peru (57 469). Nejvíce úmrtí bylo hlášeno z Brazílie (774), Vietnamu (53), Filipín (319), Indonésie (640) a Peru (72).

Od předchozího CDTR zveřejněného v 30. týdnu 2022 bylo zaznamenáno 239 877 nových případů a 334 nových úmrtí. Pět zemí, které hlásí nejvíce nových případů: Brazílie (83 040), Vietnam (42 103), Filipíny (17 800), Indonésie (16 590) a Nikaragua (14 482). Pět zemí, které hlásí nejvíce nových úmrtí: Indonésie (192), Filipíny (45), Brazílie (37), Vietnam (16) a Bangladéš (14).

V EU byly do 24. srpna 2022 hlášeny tři autochtonní případy z Francie.

Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ.